

“HAKİKİ SENDİKA” DAN “DEVRİMCİ SENDİKA” YA

Aydınlık Gazetesi, 3 Ocak 2012

Yıldırım Koç
www.yildirimkoc.com.tr

Türkiye tarihinde özellikle 1967-1980 döneminde Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) çok önemli bir yeri vardı.

Türk-İş içinde bir farklılaşma ortaya çıkınca, alternatif bir sendikal anlayışın formüle edilmesi gündeme geldi.

Paşabahçe grevinden önce, 26 Ocak 1966 günü yapılan Maden-İş Genel Yönetim Kurulu toplantısında alınan 3 no.lu kararda şöyle deniyordu: “(a) Türk-İş'in... memleket gerçekleriyle yakından ilgilenmesi gerekirken bu görevlerini yapmayı, tamamen tersine bir faaliyet gösterdikleri, Amerikan AID yardımı alması bakımından Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin emeklerini sömürme politikasının ve değişik zamanlarda değişik siyasi hüviyetlerle ortaya gelen Türk Hükümetlerinin politikasının uydusu bir politika izlemekte oldukları ve bu sebeplerle Türkiye Maden-İş Sendikası ve onun gibi **hakiki sendikacılık prensipleri** ile çalışan bir kısım sendikaların parçalanması, yok olması... gibi gerçekler açıkça tespit edilmiş ve bu hususlar göz önünde bulundurulmak şartı ile 7.3.1966'da yapılacak Türk-İş Genel Kurulu'nda gerekli şekilde ve doğru yolda mücadele edilmesine; (b) Türk-İş Kongresi'ndeki neticeye göre gerekirse kongreden sonra, **hakiki işçi konfederasyonunun** kuruluşunda Maden-İş olarak öncülük yapılması ve bu konuda genel yönetim kuruluna her türlü idari ve ödeme yetkisinin verilmesine ittifakla karar verildi.”

Bu kararda dikkati çeken nokta, “**hakiki sendika**” kavramıdır. DİSK'in 4. yılında yayımlanan “**DİSK'in Dört Mücadele Yılı**” kitapçığında da “Türk-İş, başta Maden-İş Sendikası olmak üzere, öbür **gerçek işçi sendikalarının** gelişmesini önlemeye...” ifadesi yer almaktadır (s.3). Türkiye İşçi Partisi'nin 9-12 Kasım 1968 günleri toplanan Üçüncü Büyük Kongresi'ne sunulan raporda DİSK'in kuruluşu anlatılırken aynı kavram kullanılmaktadır: “Sendikacılıkta bunalım bir çıkış yolu bulmuş, işçi sınıfına karşı ve sermayecilerle işbirliği içindeki birçoğu sahte işçi sendikaları olan bir grubun kümelenildiği bir örgütten ayrılan birkaç **gerçek sendika**, Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu kurmuşlardır.” (s.40-41)

Ancak daha sonra “hakiki sendika” veya “gerçek sendika” gibi kavramlar yerine “devrimci sendika” anlayışı kabul edildi.

14 Ocak 1967 tarihinde 17 sendika bir toplantı yaptı ve DİSK'in kurulacağı ilan edildi.

DİSK'in kuruluşuna ilişkin bu ilk duyuruda en önemli nokta, ABD ile ilişkilerdi. ABD'nin, Soğuk Savaş'ı Türkiye sendikacılık hareketine taşıması, TÜRK-İŞ içinde sermaye yanlısı ve iç işleyişte anti-demokratik eğilimleri güçlendirdi, işçi eylemlerine karşı kuşkucu ve hatta tepkici bir anlayışın öne çıkmasına neden oldu.

1967 başlarında Türkiye siyasal yaşamında “devrimci” kavramı “ihtilalci” anlamında algılanmıyor, “Atatürk devrimleri” anlayışı ile bağlantılı kabul ediliyordu. 1967 yılında Türkiye'de sosyalist-komünist sol içinde silahlı eyleme ve özellikle de devlete karşı silahlı eyleme girişmiş örgüt yoktu. DİSK'in “devrim” anlayışı da 1961 Anayasası'nın tam olarak uygulanmasıyla sınırlıydı. Bu anlayış, DİSK'in kuruluş belgelerinde de açıkça ifade edilmektedir.

DİSK'in kuruluşundaki “devrimci sendika”nın anlamı, Türkiye'nin demokratik devrimini sınıf mücadelesi temelinde savunmak ve geliştirmektir. Bu anlayışa özellikle 1970'li yılların ikinci yarısında farklı bir içerik kazandırıldı.

Bugün sendikacılığın sorunlarını tartışırken, 1967'de el yordamıyla bulunan ve “devrimci sendikacılık” olarak ifade edilen sendikal programı incelemekte yarar vardır.